

+

Lov og Evangelium

ISSN 2387-5275

NR. 4

APRIL 2016

52. ÅRGANG

«Byen Sucre i Bolivia». Foto: Ingar Gangås

– Evangeliet skal bli forkynt over hele jorden til et vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme. Mat 24:14

Oppbyggelig blad på evangelisk, luthersk grunn

BLADET LOV OG EVANGELIUM

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon. Det er gratis og kommer med 10 nummer i året. Frivillige gaver kan sendes kasserer i NLL.

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring sendes ekspedisjonen v/Magne Ekanger, Rolfnesvegen 892, 5420 Rubbestadneset
Tlf. 53 42 92 14 / 412 45 598
E-post: magne.ekanger@haugnett.no

Redaktør: Ingar Gangås, Følstadvegen 135, 7690 Mosvik. Tlf. 901 51 234
E-post: ingar.gangas@live.no
Redaksjonsråd: Per Bergene Holm, Dag Rune Lid og Ragnar Opstad
Layout: Kristian Mehl Gangås

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenienske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

Formann: Reidar Heian, Daleneveien 175, 3158 Andebu. Tlf. 414 95 526
E-post: reidunar_heia@hotmail.com

Sekretær: Konrad Fjell, Laskengrenda 44, 3221 Sandefjord. Tlf. 915 10 064
E-post: konrad.fjell@gmail.com

Kasserer: Kari Mangelrød, Fossnesveien 13 B, 3160 Stokke. Tlf. 33 11 24 05 / 915 58 562
E-post: bibelskolen@nll.no

Bankgiro: 3000 22 26193
Dansk bankgiro: (4665) 10639360
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL. Skolen har både halvårig og ettårig kurs.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt fremme arven fra lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Adr.: Fossnesveien 13 B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
E-post: bibelskolen@nll.no

Bankgiro: 3000 22 26193

Rektor: Per Bergene Holm, Holmveien 20, 3282 Kvelde. Tlf. 995 09 060
E-post: pbholm@online.no

INTERNETT: www.nll.no

For alle folk

Når Jesus kommer igjen, er misjonsoppdraget fullført. Inntil da er vi kalt til å bære evangeliet ut til alle folk – like til jordens ender.

Jesu disipler «kunne ikke la være» å tale om det de hadde sett og hørt. Misjonshistorien forteller om budbærere som ble «drevet» ut. Mange kunne ha vært nevnt.

Skomakeren William Carrey «måtte» forlate England og dra til India. Lars Olsen Skrefsrud, straffangen fra Norge, ble kalt til å dra samme vei noen år senere. Robert Morrison fra Skottland ble den første protestantiske misjonær til Kina. Flere fulgte. Vekelsen nådde millioner av kinesere. David Livingstone fant vei i Afrikas jungel, og mang en misjonær har senere gått i hans fotspor. Bibelen er blitt oversatt til de fleste språk, og mange er vunnet for Kristus.

Fra midten på 1800-tallet var amerikanske misjonærer på plass i Sør-Amerika. I 1937 begynte de misjon blant aymaraindianerne i Bolivia. I 1956 ble fem misjonærer drept av aucaindianere i Ecuador. Da enkene tok seg inn i området, åpnet stammen seg for evangeliet. Mot slutten av 1960-årene startet norsk misjon blant quechuaindianerne i Ecuador. Andre kom til Bolivia og Peru mot slutten av 70-årene.

Ennå er det upløyd mark. Høstens Herre har såkorn nok, men han mangler såmenn.

Ingar Gangås

Reisebeskrivelse fra Sør-Amerika

Tekst og foto: Ingar Gangås

I tiden 23. januar til 25. februar besøkte Marit og Ingar Gangås Bolivia og Peru. Formålet med turen var å samtale med medarbeiderne i «Såmannen», planlegge det videre arbeidet sammen med dem og fullføre korrekturen på «Husandaktsboken» av Rose-nius og andaktsboken «Bibelske skatter» av Luther. Etter to års arbeid med manuskriptene, er begge bøkene nå endelig klare for trykking, den første i Bolivia og den andre i Peru.

Første uken – i Cochabamba

Den første uken i Cochabamba var avsatt til møte med våre to frivillige medarbeidere, Eliseo Castañeta og Rafael Veizaga, litteraturmøte med lederne i den lutherske kirken Iglesia Cristiana Evangelica Luterana (ICEL), samtaler, besøk og søndagsmøte i en quechuaforsamling.

Rafael fortalte at spesielt boken «Martin Luthers teologi» av Carl Fr. Wisløff fikk varm mottakelse hos mange, og at det hadde gitt ham flere anledninger til gode samtaler. Eliseo

orienterte oss om arbeidet i den lutherske forsamlingen fra Iglesia Evangelica Luterana Boliviana (IELB) som han og kona, Martha, tilhører. Det er en trofast, liten menighet som for det meste består av barn og unge.

– Men det er jo de unge som skal fortsette etter oss, minnet Eliseo om.

Både Rafael og Eliseo hadde gått tomme for bøker, og fikk med seg en ny «ladning» for utdeling.

Litteraturmøtet med lederne i ICEL ble innledet med en liten andakt over ordet om den etiopiske hoffmannen ut fra Apg 8:26-40, der jeg understreket hvor viktig det er at Ordet blir åpenbart til personlig frelse, og hvilke ringvirkninger det kan få dersom vi kan nå inn til enkeltpersoner – også fra «øde steder» (v.26) som her i den bolivianske fjellheimen. Det ble en nyttig og fin samtale om litteraturarbeidet, og de uttrykte igjen en stor takk til NLL for all hjelp med gode og solide bøker, og ba meg hilse til dere alle. Økonomien i kirken er veldig anstrengt, og de gjentok flere ganger

Innhold, april 2016

Før alle folk. Av Ingar Gangås	side 2
Reisebeskrivelse fra Sør-Amerika. Av Ingar Gangås	side 3
Møtekalender.	side 11
Veien til Moria (2). Av Per Bergene Holm	side 12
Ære av menneske. Av Ragnar Opstad	side 17
Den som vil berge sitt liv... Av Konrad Fjell	side 19
Kristendommen og religionene. Av Carl Fr. Wisløff	side 20

hvor takknemlige de var for at Gonzalo kunne arbeide for «Såmannen» og motta halv lønn fra oss.

Jeg orienterte dem om at vi nå har alle formaliteter i orden for forlaget i Arequipa, men at det fortsatt er et ønske for oss å få den samme godkjenningen i Bolivia dersom det skulle vise seg mulig. Begge hevdet at det ikke trengte å være en så omfattende prosess, og de mente absolutt at jeg burde kontakte advokaten i Sucre på nytt.

Natt til søndag kom endelig regnet som alle hadde gått og ventet på – i store mengder – og fortsatte utover dagen. Det gjorde virkelig godt, for temperaturen hadde ligget godt over 30 grader hele uka. To dager ble det meldt at gradestokken hadde passert 35 grader i skyggen!

Tidlig på morgenen banket Rafael på porten til barnehjemmet, hvor vi bodde, for å ta oss med til møte i en forsamling utenfor byen, som han av og til får invitasjon til å tale i. Mange kirker spør ham om å komme og tale, for det er en «brann» i ham som gjør at han får inngang flere steder. Rafael måtte først kjøre en halv-

time for å hente oss, og deretter tilbake i retningen han kom fra, og en ny time, før vi kom fram til kirken. Undertegnede hadde forberedt seg på å ha en hilsen til forsamlingen, men da møtelederen annonserte at utlendingen skulle ha talen, var det bare å late som ingen ting og benytte anledningen. Det var en svært lyttende forsamling, både unge og eldre. Emnet for talen var Paulus' omvendelse utenfor Damaskus og hvordan Gud knyttet ham til Ordet og dannet ham til misjonæren «med det himmelske synet». Gjenfødselen skjer ved at Ordet om Jesus åpenbares for oss gjennom «hørelsen». Når Ordet åpner seg for hjertet, blir det nytt liv, og da blir ordet om korset det kjæreste og mest nødvendige for oss. Etter møtet var det full middag ute i det fri – servert i store, dype tallerkener.

En del av forsamlingen som vi besøkte sammen med Rafael (foran).

Andre uken – i Sucre

Neste uke var avsatt til besøk i Sucre, lenger sør i Bolivia. Flyet fra Cochabamba til Sucre var tre timer forsinket. Det var veldig varmt inne på flyplassen, og enda varmere om bord på flyet før avgang, så det var godt endelig å komme seg av gårde. Sucre, med 18 grader og lettskyet vær, var mer passende for oss nordmenn. Gonzalo Ascarunz, vår medarbeider i «Såmannen», tok imot oss og kjørte oss til vårt neste husvære, på bibelskolen.

Et månedlig bibelkurs var ferdig uka før, og Gonzalo fortalte at det

Fra bibelskolen, der Gonzalo og familien bor.

hadde vært 46 elever og ganske travle dager. Kona, Carmen, ventet på oss med middag da vi kom. De to barna, Natalia og Bernardo, var kommet hjem

etter første skoledag etter sommerferien. (I Bolivia og Peru begynner nytt skoleår ca. 1. februar.)

Da vi skulle kontakte advokaten som vi har brukt tidligere, for å be om et nytt møte, viste det seg at han var blitt syk og innlagt på sykehus. Vi oppsøkte derfor en advokat som jeg kjente fra tiden da Marit og jeg arbeidet i Sucre. Hun viste stor interesse for litteraturarbeidet som

Carmen og Gonzalo, med Bernardo (8) og Natalia (9,5).

vi driver, og lovte å undersøke litt mer om reglement og vilkår for etablering av eget forlag, hvem som kan sitte i styret, om det er nødvendig å kalle inn til generalforsamling eller om det er tilstrekkelig med et stiftelsesmøte der bare initiativtakerne møter. Hun kunne fortelle at ingen nordmenn har anledning til å sitte i ledelsen av forlaget, med mindre han har fått visum og arbeidstillatelse i landet. Styret måtte bestå av minimum tre personer, og hun trodde at det ikke var noe i veien for at personer fra andre fylker i Bolivia, for eksempel Cochabamba, kunne inneha styreverv. Hvis det stemmer, betyr det at for eksempel Rafael eller Eliseo (fra

Cochabamba) kan sitte i styret, sammen med Gonzalo og Joel (fra Sucre), dersom det er ønskelig.

Neste dag kjørte Gonzalo oss til Joel Vera. Det ble et hjertelig gjensyn både med ham og kona, Graciela. Joel fortalte at han fremdeles besøker den samme quechua-menigheten i Potosi (fire timers reise hver vei) regelmessig. Gjennom Gonzalo vet vi at han gjør dette på frivillig basis, ulønnet. Det vanket både lunsj og middag, mens vi samtalte om «de siste ting», Jesu gjenkomst og nødvendigheten av å forkynne evangeliet mens det ennå er mulighet for det. Joel er språkmann, med quechua som morsmål. Han er utdannet lingvist fra universitetet i Sucre, med quechua, spansk og engelsk i fagkretsen. Dette har han tatt på kveldstid, etter at han fullførte studiene ved det teologiske seminaret i Arequipa, hvor jeg hadde ham som student på nittitallet. Han er nå blitt 55 år, og ivrer for litteraturarbeidet. Han ville gjerne bistå advokaten og Gonzalo i det videre arbeidet med godkjenning av et frittstående bokforlag.

Mellom «slagene» benyttet Gonzalo og undertegnede all tilgjengelig tid på «samkjøring» av korrekturen av Husandaktsboken.

Lørdag ble vi bedt på middag hos mor til Gonzalo. Hun bor i sentrum, bare et kvartal fra Graciela og Joel. Dette var den niende invitasjonen på middag eller varm kvelds siden vi kom til Bolivia! Etterpå var vi innom Joel. Han fortalte oss om den siste utviklingen av en nasjonal transportstreik, og mente at vi på

Joel Vera

grunn av vår sikkerhet ikke burde legge ut på vår planlagte tur til Potosi på søndag. Det var store veisperringer, fortalte han, og det ville være umulig å komme fram med bibelskolens bil. Han for sin del ville prøve å få plass på en minibuss fram til blokkeringene og gå en lang omvei til fots, for så å finne en ny minibuss på den andre siden. Han hadde lovt menigheten at de skulle få besøk, og de hadde gledet seg til det, men han ville fortelle dem at vi gjerne kom for å besøke dem ved vår neste tur.

På grunn av disse forandringene, kunne Gonzalo og jeg arbeide med Husandaktsboken hele lørdagen, til seint på kveld. Vi rakk akkurat å fullføre korrekturen på hele boken. Nå gjenstår det bare for Gonzalo å ta en ny gjennomlesning, få prisoverslag fra ulike trykkeri og få boken trykt. Marcos Berndt i Argentina har bestilt 500 eksemplarer som Luthersk Litteratur-Mission i Sverige har lovt å finansiere. I tillegg til Bolivia og Peru, vil boken bli spredd i Ecuador. En luthersk kirke der har allerede bedt om å få den. Til sammen vil det bli trykket 2 000 eksemplarer. Trykkeutgiftene vil komme på ca. 100 000 kroner til sammen. Det er godt å tenke på at dette arbeidskrevende prosjektet nå er i havn. Vær med og be om at bøkene ikke bare må bli spredd, men at de også må bli lest, og at de får gjøre sin gjerning.

En dag leste Marit og jeg fra Hosea 10:12, og det var ord til oss begge:

«Så dere en sæd, som rettferdigheten krever! Få dere en høst etter kjærlighetens bud! Bryt dere nytt land!

For nå er det tiden til å søke Herren, til han kommer og lar rettferdighet regne over dere».

Det er Herren alene som kan sørge for nådereget. På nytt kom dette ordet til oss da vi var tilbake i Cochabamba. Kanskje det er behov for en «såmann» ennå en stund, og at det fremdeles er noen her ute som skal søke Herren? Herren alene kan gi høst – etter sitt kjærlighets ord. Tenk om hans rettferdighet kom som et livgivende regn!

Tredje uken – kryssing av landegrensen

Før avreise fra Sucre neste mandag, hadde Carmen, Gonzalo, Marit og jeg andakt og en bønnestund sammen. Gonzalo har i flere år hatt sukkersyke og gått på tabletter, og vi ba spesielt for ham. I den senere tiden har han hatt mange arbeidsoppgaver og lange dager. Det er tydelig at han har god kontakt med mange, spesielt elevene og de unge ved bibelskolen, så det blir også mange samtaler som tar tid. Han var takknemlig for forbønn, også for veien framover, at han må få være på den plassen som Herren vil ha ham. Etterpå kjørte han oss til flyplassen, og det var bare så vidt vi rakk å komme oss gjennom sikkerhetskontrollen før vi måtte gå om bord. Vi var egentlig ute i god tid, men flyet tok av nesten en halv time for tidlig! Rafael ventet på oss da vi landet i Cochabamba, og kjørte oss opp til barnehjemmet. Der fikk vi servert middag, før vi samtalte med Rafael om den siste utviklingen for «Såmannen» og søknadsprosessen for å få forlaget godkjent som egen stiftelse. Han sa seg

villig til å være med i styret sammen med Gonzalo og Joel. Vi har truffet Rafael hvert år siden 2010, og han har hele tiden oppmuntret oss til å registrere et eget arbeid for Lekmannsmisjonen. Nå vil han være med og be om at myndighetene må gi sin godkjenning. Slike godkjenninger er vanskelige under den nåværende presidenten, men ikke umulige, mente han.

Det var mulig å kjøpe saft på grensen...

To dager senere startet turen til Peru, først med fly opp til Bolivias største by, La Paz. Der var temperaturen mer «norsk», med 12 grader. Så da var det bare å finne fram ytterjakker.

En merker høyden godt her i 4 000 meter over havet. Spenningen var stor hos oss ettersom det stadig kom motstridende meldinger om transportstreiken. Først sent på kvelden fikk vi høre at streiken var over, men at partene skulle møtes på nytt på fredag. Turen videre til Peru kunne derfor gå som normalt på torsdag. Bussen startet fra La Paz kl. 08.00. Vi var ikke framme i Arequipa før kl. 22.00. På grunn av én time i tidsforskjell, varte reisen i hele 15 timer.

Det var ingen stopp underveis bortsett fra grense-

passeringen, og skifte av buss i byen Puno i Peru. Der rakk vi så vidt å flytte over bagasjen i ny buss. Til nå hadde reisen foregått i en høyde av 3 800 til 4 000 m, men etter at vi passerte byen Juliaca vel en time senere, begynte oppstigningen over Andesfjellene. Noen

Grensepasseringen tok over én og en halv time.

sier at veien når en høyde på 5 000 meter, andre at det høyeste punktet ligger på ca. 4 800 meter. Sikkert er det at en merker et ekstra trykk i hodet i denne høyden, men også denne gangen ble vi spart for høydesyke. Vel framme i Arequipa kunne vi enda en gang takke Gud som hadde ført oss vel fram med all bagasjen og alle bøkene, uten at en eneste koffert var blitt åpnet for kontroll.

Neste dag kom våre medarbeidere, Damián og Miguel, som avtalt til hospiset der vi bodde. Vi fikk en god og lengre samtale om arbeidet, før de tok oss med til det nye kontoret som Sámannen leier. Det viste seg å være et tjenlig lokale, forholdsvis tilbaketrasket, med gode lys- og solforhold.

Dagen etter fikk vi besøk av Hermelinda og Damián. Han fortalte at han flere ganger hadde fått komme inn i by-

Kontoret til «Sámannen» i Arequipa.

ens fengsel, og at han hadde delt ut flere kasser med bøker, spesielt av andaktsbøkene til Hans Erik Nissen. Ved noen anledninger hadde han hatt med seg en ung gutt som bærer. Han fortalte også at han hadde fått anledning til å tale og holde møte for fangene. Det var gripende å høre om fangene som kommer for å ta imot litteraturen og for å høre

Miguel og Damián ved hver sin pult på det nye kontoret, som er enkelt utstyrt.

evangeliet. Det største sykehuset i byen var også blitt besøkt flere ganger, og ved én anledning hadde han fått hjelp av åtte personer, slik at de kunne rekke over alle avdelingene. Til sammen hadde han delt ut mer enn 1000 bøker.

Fjerde uken – i Arequipa

Hver dag ble startet med andakt på kontoret, og vi hadde bibelstudium fire av ettermiddagene. Formiddagene ble brukt til gjennomgang av regnskapet, fullføring av oversettelsen av Martin Luthers andaktsbok, planlegging av nye bokprosjekt, samtaler om veien videre for forlaget og fornyelse av arbeidskontraktene. Damián fortsetter som evangelist og kolportør på full tid ennå et år. Miguels kontrakt på 25 % ble også forlenget ut året. I tillegg til regnskaps- og revisoroppgaven, vil han ta seg av manusskriving og korrektur og annet nødvendig papirarbeid. Så får vi vurdere behovet for personell framover i lys av utviklingen og godkjenningsprosessen i Bolivia. Jeg fortalte at vi har ønske om å legge sentrum for litteraturarbeidet til Bolivia, og at det er et bønneemne om vi også der kan få godkjenning med egen juridisk person. Tanken er at kontoret i Arequipa skal være en filial, med boklager, slik at vi slipper å betale toll på bøkene når de sendes over landegrensen.

Jeg foreslo at Damián og Miguel kunne komme over til Bolivia og møte oss der ved neste besøk. Da kan de ta med andaktsboken av Luther til Bolivia, og returnere med Husandaktsboken til Peru. Ved fullføring av nye

oversettelser er det mer effektivt om vi kan samles alle. Det gir oss anledning til å ha felles bibelundervisning, og det sparer Marit og meg for mye reising ved at vi slipper å besøke begge land hver gang.

Femte uken – med avreise

Siste uka før hjemreise, hadde vi en grundig gjennomgang av forslaget til konstitusjon for forlaget i Bolivia, som Gonzalo sendte oss på mail fra Bolivia. Gonzalo hadde «puffet godt på» advokaten, da han gjerne ville at vi kom med en kommentar før min avreise til Norge. Her var Miguel av uvurderlig betydning, og kom med mange nyttige innspill.

I det denne rapporten avsluttes – på den siste kvelden her i Arequipa – har regnet begynt å øse ned. Endelig ser det ut til at den etterlengtede regntiden, som er så avgjørende for avlingene i dette ørkenområdet, har kommet. Mon tro om ikke Gud også har en plan for den åndelige innhøstningen blant peruanerne – før sitt komme.

Under avskjedsstunden på kontoret, den morgenen vi startet hjemreisen, leste vi sammen fra Jesajaboken (55:9-13):

«For som himmelen er høyere enn jorden, slik er mine veier høyere enn deres veier, og mine tanker høyere enn deres tanker. Ja, likesom regnet og snøen faller ned fra himmelen og ikke vender tilbake dit, men vannet jorden og får den til å bære og gro, så den gir såkorn til såmannen og brød til den som eter, slik skal mitt ord være, det som går ut av min munn. Det skal ikke vende

Møtekalender

April

15.-17.	Nybro Martin Fjære
19.-24.	Bangsund Reidar Thorbjørnsen
24.	Mosvik Steinar Kvalvik
28.-1/5.	Gyland Martin Fjære

Mai

5.	Nærbø Lars Fossdal
5.	Randaberg Ottar Endresen og Jan Hetland
15.	Årnes Per Bergene Holm

Pinsemøter

Langli Bedehus, Østfold

14.-16. mai

Talere: Herman Geller og
Martin Fjære

Lørdag	16.00 Fjære 18.00 Geller
Søndag	16.00 Fjære 18.00 Geller
Mandag, DELK	11.00 Geller

Skjæveland Misjonshus, Rogaland

14.-16. mai

Talere: Olav Bergene Holm (sr.) og
Per Hove

Lørdag	18.00 Hove 19.30 Hove
Søndag	11.00 Bergene Holm 19.30 Bergene Holm
Mandag	11.00 Bergene Holm

Steinsdalen Bedehus, Hardanger

14.-16. mai

Talere: Ole Martin Brennsæter
og Rami Seppälä

Sang: Familiene Brennsæter	
Lørdag	18.00 Brennsæter 19.30 Seppälä
Søndag	11.00 Seppälä 19.00 Brennsæter
Mandag	11.00 Seppälä

Mosvik Bedehus, Nord-Trøndelag

14.-17. mai

Taler: Gunnar Nilsson

Lørdag	19.00
Søndag, Frikrk.	11.00
Mandag	11.00
Tirsdag	17.00

tomt tilbake til meg, men det skal gjøre det jeg vil, og ha fremgang med alt som jeg sender det til. For med glede skal dere dra ut, og i fred skal dere føres fram. Fjellene og haugene skal bryte ut i fryderop for deres ansikt, og alle

markens trær skal klappe i hendene. I stedet for tornebusker skal det vokse opp sypresser, i stedet for nesler skal det vokse opp myrter. Det skal være til et navn for Herren, til et evig tegn som ikke skal bli utslettet».

Veien til Moria (2)

Av Per Bergene Holm

Dette er andre del av artikkelserien som vil komme i bladet framover. Første del, stod i forrige nummer.

Red.

1Mos 4:1-26

Vi har hørt om syndefallet og Guds løfte på syndefallets dag, og hvordan Gud lot et uskyldig dyr dø for å kle mennesket og skjule dets nakenhets skam.

Gud hadde gitt Adam og Eva et veldig løfte. Kvinnens avkom, hennes sønn, skulle knuse slangens hode. Syndefallet hadde ført mennesket inn under den ondes makt, men kvinnens avkom skulle gjøre ende på djevelens gjerninger og løse mennesket ut igjen.

Og vi har hørt hvilket syn på sin hustru Adam nå fikk. Han kalte henne Eva (Liv), for hun var etter Guds ord og løfte mor til alt levende på jorden. Gjennom henne og hennes barn skulle døden overvinnes og livet skulle igjen seire.

Så blir Eva med barn og hun får en sønn. Både hun og Adam har gjort erfaring med synden og dens konsekvenser. De har erfart hvordan hele deres sinn og vesen er forandret. I sitt innbyrdes forhold har synden gjort sitt inntog, slik at egoisme, bitterhet, selvheldelse, løgn og det som verre er har forsuret forholdet. Og i deres

forhold til Gud er det enda verre. Og de har nok samtalt om dette og undret seg på hvordan noe som har sin rot i dem kan ta bort synden og knuse slangens hode. Selv har de ingen makt til det.

Når Kain blir født, utbryter Eva: Jeg har fått en mann ved Herren. Det kan også oversettes: Jeg har fått en mann, nemlig Herren.

Uansett hvordan det oversettes, så møter vi Evas overbevisning om at sønnen som nå er født, han er den som Gud har gitt løfte om. Og Herren selv må være opphav til denne sønnen, eller sønnen må endog være Herren selv, unnfanget i hennes morsliv. For ingen annen enn Herren kan være i stand til å knuse slangens hode, ikke en som alene var født av en kvinne.

Ser du hvordan Eva trodde Guds ord og holdt seg til det, og umiddelbart ventet på oppfyllelsen? Og vi må regne med at denne forventning fulgte Kain, og at Adam og Eva samtalte med sine barn, både Kain og Abel, om både syndefallet, dets konsekvenser, og Guds løfte og handlinger.

Kanskje har Kain kjent en særlig forpliktelse til å gjøre syndens skade god, til å skape forsoning og føre mennesket tilbake til Gud. Abel har også hørt og trodd sin fars og mors beretning, og Guds løfter har fått rom i hans hjerte.

Abel ble sauegjeter og Kain ble jordbruker. Nå skal vi merke oss at

Gud enda ikke hadde gitt menneskene dyrene til føde. Det skjedde først etter vannflommen. Sauehold ga kun ull og melk eller ost, ikke kjøtt.

Kain har som nevnt erkjent at noe må gjøres i forholdet til Gud. Veien til Edens hage, veien inn til samfunnet med Gud, er stengt. Synden må sones og det må skapes forsoning i forholdet til Gud. Guds dom og vrede må tas bort, og da må det bot og offer til. Kains offer kan vanskelig være uttrykk for noe annet enn et oppriktig ønske om å forsone Gud, kanskje også

“—————
Synden måtte sones gjennom død, et uskyldig liv måtte ta plassen under synden og dommen, for at mennesket skulle kunne leve for Guds ansikt.
—————”

takke ham for at han har velsignet ham med markens grøde og latt ham få leve, tross synden og forbannelsen. Kain har nok tatt det fineste av det han hadde, førstegrøden og det ypperste av avlingen for å bære det fram i takk og bønn til Herren.

Abel bar på sin side også fram et offer. Grunnteksten markerer her at det er en motsetning mellom Kains og Abels offer. Og da tenkes det ikke i første rekke på offerets bestanddeler, men nok heller på motivasjon og grunnlaget for å bære fram et offer.

Abel tok av de førstefødte lam i sin

hjord og deres fett, det velfødde og ypperste i hjorden. Han tok ikke av melken eller ullen, dvs. av det som hadde betydning for menneskenes jordiske liv, men han tok livet av lammet og bar det fram som et stedfortredende offer.

Abel forstod også at Gud måtte forsones, at det måtte et offer til for at hans synd skulle sones. Men han hadde også gitt akt på det Gud hadde gjort på syndefallets dag, at Gud ikke var fornøyd med de klær Adam og Eva hadde kledd seg i, men at han hadde latt liv gå tapt for å kle Adam og Eva. Synden måtte sones gjennom død, et uskyldig liv måtte ta plassen under synden og dommen, for at mennesket skulle kunne leve for Guds ansikt.

Og Herren så til Abel og hans offer, men til Kain og hans offer så han ikke.

Hebreerbrevet svarer tydelig på hvorfor Gud forskjellsbehandlet ofrene: «Ved tro bar Abel fram for Gud et bedre offer enn Kain, ved *den* fikk han det vitnesbyrd at han var rettferdig, idet Gud vitnet om hans gaver, og ved *den* taler han ennå etter sin død». Det var Kain og Abels tro som skilte dem. Kain trodde nok også på Gud, og på en Gud som måtte forsones. Men Kain trodde at Gud kunne forsones med noe av det han hadde dyrket og fått i stand, ved hans gjerninger. Kain ville selv være forsoneren, han ville selv være melommannen, ta stedfortrederens plass.

Abel ofret et lam. Hans offer var ikke bare et uttrykk for at det var det ypperste han eide som han nå ofret til

Gud, nei, det var først og fremst et vitnesbyrd om hans tro på mellommannen som skulle komme, kvinnens ætt som skulle knuse slangens hode, han som skulle utgyte sitt blod for å dekke hans nakenhet og skam og sone hans synder (2:15.21). Abel tok sin tilflukt til Guds løfter. Han trodde løftene, og hans gaver vitnet om hans tro på den lovede stedfortrederen.

Gud vitnet om Abels offer ved å ta imot det, og gjorde det til kjenne for Kain også at det var et slikt offer som var til behag for ham. Ikke fordi det var et lam i og for seg, men fordi lammet var et vitnesbyrd om det ene og eneste offer for synder, «det Guds lam som bærer verdens synd».

Her ser vi tydelig at alt det beste vi utretter og ofrer til Gud aldri kan behage ham. Det er kun ved tro vi kan være Gud til behag, når troen fatter om «det Gud-velbehagelige offerlam», Jesus Kristus. Ved denne tro ble også Abels gaver og offer velbehagelig for Gud.

Og så deles menneskeslekten i to gjennom Kain og Abel. Kain som vil møte Gud i sitt eget og med sitt eget, og Abel som i tro møter Gud i en annen, i den frelser som Gud har lovet.

Kain ble forbitret og stirret ned for seg. Istedenfor å la seg dømme og søke å finne ut hva som var i veien med hans offer, legger han Abel for hat. Han blir misunnelig. Istedenfor å komme til selverkjennelse blir han forbitret på den som står i et rett forhold til Gud, først og fremst fordi det dømmer ham selv.

Kain syntes åpenbart at Gud var

urettferdig, at han var like god som Abel. Gjennom reaksjonen åpenbares Kains egenrettferdighet. Vi møter den samme reaksjonen som hos den hjemmевærende sønn, den samme reaksjon som hos fariseerne, der syndere og tollere ble tatt imot hos Jesus av nåde, ved tro på frelsen i ham.

Gud møter Kain der han er. Han mener seg å ha like mye rett på Guds velbehag som Abel, han mener seg å stå i et rett forhold til Gud og at Guds reaksjon er urettferdig. Da gjør Gud Kain oppmerksom på ondskapen, hatet og forbitrelsen som nå råder i Kains hjerte.

“—————
Her ser vi tydelig at alt det beste vi utretter og ofrer til Gud aldri kan behage ham.
—————”

Hvorfor er du så forbitret, og hvorfor stirrer du ned for deg?

Å stirre ned for seg er jo nettopp et uttrykk for at du ikke har godt i sinne. Du kan ikke løfte ditt hode, for du kan ikke se andre i øynene med det du har i gjære. Da vil de se den ondskap du skjuler.

Hvilken anledning ga ikke Gud Kain til å bekjenne og søke oppgjør? Å, om han hadde ropt til Gud i fortvilelse over den ondskap som nå hadde tatt ham i sin makt. Forbitrelsen vitnet jo nettopp om at han ikke var i stand til å knuse slangens hode, men at han tvert imot var i den onde slanges makt.

Har du ikke godt i sinne, da ligger synden på lur ved døren. Den har lyst på deg, men du skal herske over den.

– Synden og den onde ligger sammenkrøket som en slange klar til hogg. Den lurer på sitt bytte, og der et menneske har gitt rom for den onde lysten, står syndens dør vidåpen. Når et menneske ikke har godt i sinne, så er det fordi en har sluppet den onde inn og er i den ondes makt. Synden framstilles som en makt med trang til å beherske og såre.

Men Kain skulle herske over synden, ikke la den få herske over ham. Han trodde at han ved sitt offer kunne gjøre syndens skade god, men nå viser han jo at han så visst ikke har fått makt over synden, men at synden desto mer har fått ham i sin makt. Slik er det med egenrettferdigheten. Den hjelper deg ikke ut av syndens makt, men gir bare synden og den onde enda mer makt over deg.

Men Kain lar seg ikke lede til erkjennelse eller bekjennelse. I stedet styrkes han i sitt hat mot Abel og Guds nåde. Og en dag de er ute på marken, slår Kain sin bror ihjel.

Hvor er Abel din bror?

Enda en gang gir Gud Kain anledning til å bekjenne sin synd, men Kain føyer løgn til sitt mord.

Er jeg min brors vokter?

Kain nekter ethvert ansvar for sin bror. Her er det ingen sannhet eller broderkjærighet (1Joh 3:12). Synden

og den onde har fått ham mer og mer i sin makt.

Røsten av din brors blod roper til meg fra jorden.

Abels blod ropte om mord, om hevn, om straff og gjengjeldelse. Det er Gud som er livets kilde, og alt liv er i hans hånd. Å ta liv er å gjøre seg skyldig i majestetsfornærmelse. Det er å krenke Guds skapning som Gud selv har herredømme over. Derfor roper blodet fra ethvert menneske som er drept eller krenket på annen måte. Det roper om hevn og straff (1Mos 9:6).

Men Jesu blod vitner bedre enn Abels blod, sier Skriften, for det vitner om soning, at straffen er utstått (Heb 12:24).

Gud straffer synden også her i livet. Gjennom straffen gir Gud enda en mulighet til erkjennelse og omvendelse. Straffen skulle nettopp føre til anger og bot, til bønn om nåde og frelse.

Men her fører straffen bare til at Kain ber om å få slippe konsekvensene av synden. Syndens skyld innfor Gud er han ikke opptatt av. Det er typisk for det falne og forherdede menneske, det bekymrer seg om syndens dennesidige følger, men kan en bare gjøre disse følgene levelige, så bryr en seg lite om syndens skyld.

Gud oppfylder Kains ønske, men selv ikke denne barmhjertighet fra Gud vender Kains hjerte til Gud. Han drar i stedet enda lenger bort fra Gud. Når han hadde fått sikret sitt liv i denne verden, hadde han heller ikke mer bruk for Gud. Kain brukte Guds nådige barm-

hjertighet til å si Gud farvel og forherde seg enda mer. Han flyttet bort fra Guds åsyn.

Nod – betyr å være hjemløs, flakke hvileløs omkring. Der bosatte Kain seg. Denne omflakkende tilværelse er den forherdede og fortaptes tilværelse, det er den sataniske tilværelse (Job 1:7).

I v.17-24 får vi høre om Kains ætt. Det er en frafallshistorie, en historie om syndens tiltagende makt. Det er en

“—————
Men Jesu blod vitner bedre enn Abels blod, sier Skriften, for det vitner om soning, at straffen er utstått.
—————”

gudløs historie. Kains ætt er jordisk og underlegger seg jorden (v.20-22). Kains slekt er på alle måter en dyktig slekt, begavet og evnerik, men den er også hovmodig og morderisk (v.23-24). Egoisme, hovmod og stolthet står i forgrunnen. Med Lamek når Kains ætt en foreløpig topp i ugudelighet, maktbegjær og morderisk ondskap. Menneskenes tiltagende frigjøring fra Gud, kombinert med de samme menneskenes dyktighet på det tekniske området, skaper en farlig situasjon. Kains slekt er forbilde på ugudeligheten til alle tider og på en særlig måte i den siste tid (jf. Åp 17-18).

Sets ætt i v.25-26 blir stående som motsetning til Kains ætt. Mens Kains

historie og ætt kun vitner om syndens utfoldelse, gir Sets ætt håp. Gud setter inn én i den rettfærdige Abels sted. Set betyr en som er satt inn i en annens sted. Gud sørger for at synden ikke blir enerådende, men at det blir noen til å føre Guds evige råd til frelse fram til fullbyrdelse. Sets slekt er en gudfryktig slekt. Gjennom denne slekt vil Gud fullbyrde sin frelsesplan.

På den tid begynte de å påkalle Herrens navn.

– I Sets tid var det noen som begynte å rope til Gud om frelse, som begynte å påkalle Herrens navn, det navn som Gud åpenbarer seg gjennom for mennesket, til frelse og til dom. Det vil si at Set og sønnen Enos påkalte Gud i samsvar med hans åpenbaring, de påkalte den Gud som hadde gitt dem løfter om frelse og utfrielse fra synden og den ondes herredømme. Her finner vi den første kristne menighet, en troende flokk som samler seg i bønn og påkallelse, som minner hverandre om Guds løfter og påkaller Gud i bønn om at han må oppfylle sine løfter.

Enos – betyr menneske, sett som det svake og forgjengelige vesen det er. Navnet står i skarp motsetning til Lamek (v.23-24), hvor kraft og styrke og herskertrang sto i høysetet. Set erkjente sin og sine etterkommeres svakhet. Skulle de bli frelst, måtte Gud selv gripe inn og oppfylle sine løfter.

Del 2/6

Forts. i neste nr.

Ære av menneske

Av Ragnar Opstad

«Det var likevel mange som trudde på han, mellom rådsherrane òg. Men på grunn av farisearane sanna dei det ikkje, så dei ikkje skulle verta støytte ut av synagoga. For dei ville heller ha ære av menneske enn ære av Gud.»

Joh 12:42-43

I Brevet til filipparane, skriv Paulus: «Gjer ikkje noko av æresjuke eller av lyst til tom ære, men akta kvarandre i audmjukskap høgare enn dykk sjølve» (Fil 2:3).

Om læresveinane kan vi lesa at det oppstod ei trette mellom dei om kven

Eksemplets makt

En mor lærte tidlig sin lille pike å be. Hun glemte sjelden å oppfordre barnet til å be sin kveldsbønn.

Alt dette var godt og vel, men det hadde vært enda bedre om foreldrene selv hadde vært flittige til å be. En dag sa den lille jenta til sin mor:

– Hør, mor! Når skal jeg slutte med å be?

– Å, lille Hanna, hva mener du med det? spurte moren forundret.

– Jo, mor, svarte barnet, du og far ber jo aldri, og jeg trodde at jeg snart var gammel nok til å holde opp.

Fra «300 kristelige fortellinger»

som skulle gjelda for den største! (Luk 22:24) Tenk, blant læresveinane! Skal tru om vi er betre enn dei?

Ein av våre forkynnarar som nå er død, fortalde under eit møte at han i ein pause mellom møta, hørde nokre tala saman om ein tale dei hadde blitt vel-signa av. Då lytta han etter – og tenkte: Skal tru om det var min tale dei snakka om!

Talar ikkje dette vitnesbyrdet om oss alle, slik vi er etter vår natur?

«Hovmod og æresyke er en farlig fristelse innenfor den kristne forsamling. Også den som frimodig kjemper imot verden og falsk åndelighet, kan vikle seg inn i hovmodets nett og begynne og hige etter de kristnes ære, ros og aktelse». (Henta frå stykket «Søk ikke menneskers ære», som stod i «Lov og Evangelium», nr. 10/2003. Det er eit stykke som tåler å bli lese fleire gonger!)

Tankar om forkynninga og forkynnaren

Når eg set denne undertittelen, så er det mellom anna fordi forkynnaren har ein så utsett posisjon og at hans gjerning kan få så store fylgjer på godt og vondt.

Ein forkynnar fortalde at då han fekk kallet til å reisa med Guds ord, samstundes fekk dette spørsmålet lagt innover seg av Herren: Er du villig til å vera den minste? Det kosta å svara «ja»

til det, fortalde han seinare. Så langt eg lærde han å kjenna, fekk Herren bevara han på denne plassen livet ut.

Det kviler eit veldig ansvar på den som forkynner Guds ord. Det er rikeleg med grøfter å falla i. Ein kan ha ei radikal forkynning – med tanke på visse tilhøyrarar som forventar det. Ein kan og forkynna slik at «korsets anstøt» blir borte, sjølv om talen i seg sjølv tilsynelatande er radikal nok. Faren er stor for at ein kan koma til å frykta og æra menneske meir enn Gud, som ein skal stå til rekneskap for.

Når for eksempel predikantar etter møta stiller seg ved utgangen for å ta avskil med tilhøyrarane, kan det ikkje då – meir eller mindre bevisst – liggja eit håp eller ei forventning om ei positiv tilbakemelding, som for eksempel; «takk for budskapen!»? Og dei som er på veg ut, står i fare for å seia *nettopp* det, sjølv om det kanskje ikkje alltid stikk så djupt. Det er så mange slags sjeletilstander.

«La det stå fast at Gud er sannferdig, men kvart menneske er ein lygnar» (Rom 3:4).

Det er ikkje det same som at predikanten aldri skal stilla seg ved utgangen og ta avskil med folket, men du som kjenner at det kan liggja ei freisting for deg her (og for tilhøyrarane!), må ta deg i vare.

Det skulle vel vera mogleg for predikanten å vera så førebudd med preika at han heller kunne nytta tida før møtet til å helsa på folket, om ynksjeleg.

Ein som sjølv mista sitt åndelege

liv midt i si forkynnargjerning, sa det slik (gjengjeve av Ludvig Hope i «En emissærs livsaften»):

«En av de vanskeligste poster som en kristen noensinne kan bekle, er forkynnerens. (...) Mennesker som smigrer og skryter legger piler i det koggeret som Satan pleier å benytte seg av overfor ergjerrige mennesker».

«Gud står dei stolte imot, men dei audmjuke gjev han nåde» (Jak 4:6b).

«Han skal veksa, eg skal minka», sa døyparen Johannes (Joh 3:30). Slik gjekk det òg. I fengselet stod det ikkje rart til med han i eigne augo. Men Jesus såg annleis på det. Då utsendingane frå Johannes var farne, sa Jesus: «Større profet enn Johannes er ingen av dei som er fødte av kvinner» (Luk 7:28).

Jesus venta altså med å seia dette – til utsendingane var farne. Det var ei ros som ikkje var tiltenkt Johannes. Johannes fekk det som han hadde mest bruk for i sin fattigdom. Om det skriv Øivind Andersen: «Døperen Johannes er i sannhet blitt fattig, der han sitter i fengselet. Hans virksomhet er slutt, ingen ting er igjen av den. Han har ingen ting i det hele tatt. Han er i den stilling som et hvert menneske kommer i når han skal forlate denne verden: Han kan ikke ta noe med seg. Da kommer budskapet til ham: Evangeliet forkynnes for fattige. (...) Bare de som innser sin fattigdom, tar imot det».

Dette er plassen for både tilhøyrar og predikant. «Vi blir så små hos Jesus, det vil han vi skal bli».

Den som vil berge sitt liv...

Av Konrad Fjell

Gjennom beretningen om Daniels tre venner og ildovnen (Dan 3), får vi en levende anskuelsesundervisning på det Jesus sier i Johannesevangeliet (12:35): «Den som elsker sitt liv, skal miste det. Men den som hater sitt liv i denne verden, skal bevare det til evig liv».

Daniels venner vil heller dø enn å fornekte sin Herre og Frelser. Så berget de sitt liv, først og fremst sitt åndelige liv og det evige liv, men denne gang ville også Gud, for å statuere et eksempel, at de skulle berge sitt jordiske liv. Skriften gir oss mange eksempler på at Gud ikke ser det tjenlig å la sine venner

beholde livet i denne verden, men denne gangen skulle det skje for å fremme Guds navns ære i det hedenske Babel.

Som en dyp kontrast til skjebnen til Daniels venner hører vi i Daniels bok (3:22): «Fordi kongens ord var så strengt, og ovnen var blitt så sterkt opphetet, ble de menn som hadde ført Sadrak, Mesak og Abed-Nego dit opp, drept av ildsluen».

De som hadde sverget kongen troskap og bøyd seg for bildestøtten for å berge sitt liv, mistet det. De som sto under kongens gunst og beskyttelse ble drept, mens de som kongen sto etter livet, ble berget. Dette er et mektig vitnesbyrd om hvem som til syvende og sist sitter med makten. Det er himmelens Gud, og ikke arme, lille Nebukadnesar, eller noen annen diktator eller konge.

Av dette skal alle Guds barn hente stor trøst og lærdom, og lære å frykte ham, og *bare* ham, som er den eneste sanne og levende Gud. Han har våre liv i sin hånd. Det var han som gav oss livet, og det er han som tar vår ånde tilbake – når han vil.

I Lukasevangeliet (12:4-5) sier Jesus: «Men til dere, mine venner, sier jeg: Frykt ikke for dem som slår legemet i hjel og deretter ikke kan gjøre mer. Jeg skal vise dere hvem dere skal frykte: Frykt for ham som har makt til å slå i hjel og til deretter å kaste i helvete. Ja, sier jeg dere: Ham skal dere frykte». L&E

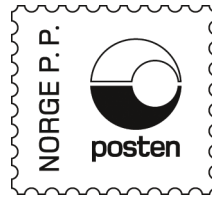
Gudsfrykt

Når vi tenker på hvem Gud er, kan vi ikke annet enn kjenne en hellig frykt.

Store deler av vårt folk holder på å miste respekten for det hellige. Guds navn misbrukes og trekkes ned i smusset. Helligdagen får stadig mindre preg av helg. Og de andre budene krenkes uten blussel. Begrepet synd eksisterer ikke mer for mange.

Uten frykt for Gud og hans bud kan ingen komme til sann erkjennelse av synd. Først når en møter en hellig Gud, vekkes ropet: «Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?»

*Utdrag fra boken «De ti bud»
av Fredrik Wisløff*

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Kristendommen og religionene

Av Carl Fr. Wisløff

Som nordmenn tilhører vi et kristent folk. Det vil si at det norske folk bygger på kristendommen. I Gulatingsloven heter det: «Dette er det første av lovene våre at vi skal bøye oss mot aust og be til den hellige Krist». Kristendommen har med andre ord vært grunnlaget for lov og rett så lenge som det har vært noen skriftlig fiksert lovgivning i Norge. Og i Grunnlovens § 2 er i nyere tid det samme prinsippet blitt knesatt klart og utvetydig. (Revisjon av 9. mai 2014 har endret dette. Nå er kristendommen *og humanismen* vårt nye verdigrunnlag. *Red. anm.*)

Vi føler alle at det norske folk her eier en overmåte stor og verdifull arv, som både innebærer store forpliktelser og umåtelige verdier. Likevel vet vi at ordet «et kristent folk» må brukes med forsiktighet. Ikke bare er kristendommens ånd i altfor liten grad trengt inn i lovgivning og forvaltning, men det kunne også påpekes ting i det offentlige liv som bent fram strir mot kristne grunnsetninger. Og fremfor alt vil det alltid bare være et mindretall som be-

visst bekjenner seg til den kristne tro.

De kristne er i mindretall i verden. Det får en et enda sterkere inntrykk av når en ser på statistikken over de forskjellige religioners tilhengere. Nå finnes det riktignok ingen fullt ut pålitelig statistikk over religionenes utbredelse, det ligger i sakens natur at tallene må bli omtrentlige. En kan vel si at ca. en tredjedel av jordens befolkning bekjenner seg til kristendommen. Og her tales det enda bare om en offisiell bekjennelse.

Midt blant alle religionene står kristendommen, og gjør krav på å være den eneste sanne religion. Den kristne kirke vet at den i sin tro på Jesus Kristus kjenner den eneste og fulle sannhet om Gud. «Ingen kommer til Faderen uten ved meg», sier Jesus (Joh 14:6).

Kristendommen er eksklusiv. Den kjenner bare én vei til Gud: Jesus Kristus.

*Fra boken
«Jeg vet på hvem jeg tror».
Lunde forlag, 1968*